

29.8.2017

1/021/2017

NETTIÄÄNESTYSTYÖRYHMÄN KOKOUS

Aika: 29.8.2017 klo 13.00-15.00

Paikka: Oikeusministeriö, Eteläesplanadi 10, kokoustila Kiinnitys

Osallistujat: Puheenjohtaja:
Johtaja Johanna Suurpää, oikeusministeriö

Varapuheenjohtaja:
Vaalijohtaja Arto Jääskeläinen, oikeusministeriö

Jäsenet:

~~Markus Rahkola, valtiovarainministeriö~~

Mikko Viitaila, Viestintäviraston Kyberturvallisuuskeskus

~~Anniina Tjurin, Oikeusrekisterikeskus~~

Juha Mäenalusta, Oikeusrekisterikeskus – skypen välityksellä

~~Tommi Simula, Valtion tieto- ja viestintäteknikkakeskus Valtori~~

Pauli Pekkanen, Väestörekisterikeskus

Tuomas Aura, Aalto yliopisto

Seppo Virtanen, Turun yliopisto

~~Marianne Kinnula, Oulun yliopisto~~

~~Hanna Wass, Kansallinen vaalitutkimuskonsortio~~

Timo Karjalainen, Electronic Frontier Finland ry EFFI

Sihteerit:

Neuvotteleva virkamies Heini Huotarinen, oikeusministeriö

Projektipäällikkö Anneli Salomaa, oikeusministeriö

~~Jani Ruuskanen, Väestörekisterikeskus~~

Mikko Kolehmainen, Gofore

ESITYSLISTA

1 Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen ja totesi läsnäolijat. Jani Ruuskasen asiantuntijakuuleminen peruuntui asiantuntijan esteen vuoksi.

2 Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Hyväksyttiin edellisen kokouksen pöytäkirja.

~~3 Saavutettavuus ja käytettävyys~~

~~Jani Ruuskanen, Väestörekisterikeskus~~

4 Tunnistautuminen ja eIDAS

Mikko Viitaila Viestintävirastosta kertoi nettiäänestyksen mahdollisista tunnistusratkaisuista. Monimutkaista on vastuiden jakautuminen monelle viranomaiselle. Suomi.fi on käytännössä ainoa vaihtoehto tunnistamisratkaisuksi. Työryhmän pitää ratkaista, vaaditaanko tunnistamiselta korotettua vai korkeaa ratkaisua. Ongelmana on, että korkea ratkaisu edellyttää HST-korttia, joka ei ole laajasti käytössä.

Keskusteltiin mahdollisuudesta sähköisen tunnistuksen vahvistamiseen äänestämiseen tarvittavalla koodilla, joka lähetettäisiin esimerkiksi ilmoituskorttien yhteydessä. Tavoitteena on, ettei identiteettitietoja tarvitsisi näin viedä taustajärjestelmään. Tunnistus tapahtuu vain edustajärjestelmässä ja siitä eteenpäin yksilöinti tehdään tällä koodilla.

Esille tuli myös tokenin tilaaminen viestivälityspalvelun kautta. Viestivälityspalveluunkin kirjaudutaan kuitenkin suomi.fi-tunnistamisella, joten jos on luovuttanut tunnistamisvälineensä eteenpäin, tämä ei korjaisi tilannetta.

Pankkien käyttämässä TUPAS-protokollassa on tiettyjä tietoturvaongelmia (kuten henkilötunnuksen välittäminen suojaamattomana), jotka tulee korjata syyskuuhun 2018 mennessä Eidas-asetuksen vaatimusten täyttämiseksi. Keskusteltiin kansalaisvarmennekortista ja siitä, että sitä voi olla vaikea vaatia, koska se ei ole laajasti käytössä.

Edellinen työryhmä päättyi työssään keväällä 2015 siihen, ettei pankkitunnuksia voida käyttää nettiäänestyksessä. Todettiin, että täytyy selvittää, miten tunnistaminen on muuttunut kevään 2015 jälkeen.

5 Markkinakartoitus ja hankkeen eteneminen

Anneli Salomaa esitteli markkinakartoitusta ja esiselvityksen vaiheita. Edellisessä kokouksessa linjatun mukaisesti on selvitetty VRK:n kanssa nettiäänestyksen liittämistä

osaksi Suomi.fi-kokonaisuutta. Markkinakartoitus on valmistunut ja kooste julkaistaan esiselvityksen yhteydessä

Keskusteltiin ohjelmiston kustannuksista. Tarvitaan hankittavan ohjelmiston lisäksi räätälöintiä, käyttöönoton suunnittelua ja järjestelmän ylläpitoa. Kustannuksia arvioidaan myös sellaisen järjestelmän osalta, joka voisi tulla käyttöön ainoastaan kunnallisissa kansanäänestyksissä, joissa vaadittava tietoturvasäilytys on alempi kuin yleisissä vaaleissa.

Keskusteltiin loppuraportin sisällöstä. Kvanttilaskennan kehittyminen vaikuttaa järjestelmän elinkaaren aikana, joten se pitää ottaa huomioon raportissa (ei kuitenkaan välttämättä omana kappaleenaan).

Käytiin läpi esitys nettiäänestysjärjestelmää koskevista ristiriitaisista vaatimuksista, jotka liittyvät ennen kaikkea tietoturvaan ja järjestelmän luotettavuuteen sekä vaalisalaisuuteen. Äänestäjän identiteetin ja vaalisalaisuuden suhteen ongelmia ei voida kokonaan ratkaista.

Puheenjohtaja totesi, että uudelleen äänestämismahdollisuutta ei voida vielä poissulkea, koska äänestäminen valvomattomissa olosuhteissa voi edellyttää mahdollisuutta korjata annettu ääni uudella äänellä. Virossa on katsottu, että uudelleen äänestäminen on pakko sallia, jotta estetään mm. perheäänestys.

Jos sallitaan äänestäminen vain kerran, pitää kyetä varmistamaan, ääni on todella mennyt perille – eikä henkilö ole vain rekisteröitynyt äänestysjärjestelmään.

Hyökkäyspinta voidaan minimoida sillä, että tieto äänestäjästä ja äänestä erotetaan mahdollisimman aikaisin. Eheyden säilyttämiseksi taas on tärkeää säilyttää ääni ja tieto äänestäjästä yhdessä mahdollisimman pitkään.

Esiselvityksessä pidetään esillä vielä vaihtoehtoina sekä se, että äänen ja äänestäjän yhteys katkaistaan mahdollisimman aikaisin (tällöin äänestäminen uudelleen ei olisi mahdollista) ja se, että uudelleen äänestäminen ja äänen perillemenon varmistaminen olisi mahdollista. Paperiäänestyksessä tällä hetkellä on oikeus äänestää vain kerran.

6 Muut asiat

Keskusteltiin saavutettavuudesta. Väestörekisterikeskusta kuullaan erikseen pienemmällä osallistujajoukolla, työryhmä voi halutessaan osallistua. Sivuttiin myös avustamista nettiäänestyksessä. Avustamista ei ole helppo toteuttaa. Ensisijaista pitää olla järjestelmän rakentaminen niin, että kukin voi käyttää sitä itsenäisesti.

7 Seuraavat kokoukset

22.9.2017 klo 8.00-10.00

Alustavat tuotokset, yhteiskokous parlamentaarisen seurantaryhmän kanssa

30.10.2017 klo 13.00-15.00

Loppuraportin kommentointi

8 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen.